

Verksamhetsplan 2025-2029

Regionstyrelseförvaltningen

Fastställt av regionstyrelsen

Framtagen av regionstyrelseförvaltningen

Datum 2024-12-12

Gäller 2025

Ärendenr RS2024/852

Version [1.0]

Verksamhetsplan 2025-2029

Innehåll

1 Verksamhetsplanens syfte och funktion.....	2
2 Verksamhetsbeskrivning	2
2.1 Nämndens uppdrag	2
2.2 Nämndens nuläge	3
3 Prioriteringar, uppdrag och mål	6
3.1 Regionfullmäktiges prioriteringar	6
3.2 Nämndens mål.....	9
3.3 Uppdrag	16
4 Brottsförebyggande arbete	16
5 Omvärldens påverkan på nämndens uppdrag	17
6 Omhändertagande av OECD:s rekommendationer	18
7 Styrkor, svagheter, möjligheter och hot.....	21
8 Övriga utvecklingsområden.....	22

1 Verksamhetsplanens syfte och funktion

Regionstyrelseförvaltningens verksamhetsplan tas fram utifrån Region Gotlands mål och budget som bland annat innehåller regionfullmäktiges prioriteringar, regionfullmäktiges mål, ekonomiska förutsättningar samt nämndspecifika uppdrag. Syftet med verksamhetsplanen är att synliggöra den styrning som sker från regionfullmäktige och nämnder till förvaltning så att den blir känd och verkställd av förvaltningens verksamheter. Förvaltningens verksamhetsplan ger ledning och stöd i verksamheternas planering. Planen har ett femårsperspektiv och revideras årligen. Verksamhetsplanen fastställs av nämnd.

Övriga underlag som ligger till grund för verksamhetsplanen är förvaltningens nulägeskarta samt Region Gotlands omvärldsanalys och gemensamma planeringsförutsättningar.

2 Verksamhetsbeskrivning

2.1 Nämndens uppdrag

Regionstyrelseförvaltningen stödjer regionstyrelsen, via regiondirektören, i arbetet med att ha uppsikt och helhetsansvar för regionens verksamheter, utveckling och ekonomiska ställning. Syftet är att vara en drivande, sammanhållande och samordnande kraft, som skapar värde och nytta för hela Region Gotland och för platsen Gotland, och att ge goda förutsättningar för kvalitetssäkrade och hållbara politiska beslut.

Förvaltningens verksamhet omfattar sex huvudområden:

- Styrning, uppföljning och samordnat stöd inom HR, ekonomi, upphandling, digitalisering, kommunikation, informationsförvaltning, kansli och kvalitet
- Samordnat stöd
- Regional utveckling
- Beredskap och säkerhetsskydd
- Kultur- och fritidsverksamhet
- Samordnad måltidsverksamhet

Regionstyrelseförvaltningen har verksamhet som riktar sig till förtroendevalda, övriga nämnder och förvaltningar, hel- och delägda bolag och stiftelser samt till allmänhet och samhällsaktörer.

Regionstyrelseförvaltningen ansvarar för Region Gotlands regionövergripande styrdokument. Region Gotlands styrmodell har sin utgångspunkt i den regionala utvecklingsstrategin (RUS). Ungefär hälften av de idag drygt hundra styrdokumenterna är aktiva och drivande med olika målsättningar och ungefär hälften är reglerande. Styrningen omfattar såväl organisationen Region Gotland som utvecklingen av platsen Gotland.

Inom regionstyrelseförvaltningen finns huvud-, styrnings- och stödprocesser vars syfte är att skapa värde för olika målgrupper. Till målgruppen förtroendevalda håller förvaltningen samman ärendeberedningsprocessen, till målgruppen allmänhet ansvarar förvaltningen för att främja och utveckla ett rikt kultur- och fritidsliv, turistbyrå, budget- och skuldrådgivning och regionupplysning och till målgruppen samhällsaktörer ansvarar förvaltningen för viss service, stöd- och bidragsgivning och att leda de uppdrag som kommer av det lagstiftade regionala utvecklingsansvaret och ansvaret för kultursamverkan. Almedalskontoret verksamhet riktar sig till flera olika slags organisationer och besökare.

Styrnings- och uppföljningsprocessen riktar sig till samtliga nämnder, bolag och stiftelser. Stödprocesserna riktar sig i första hand till samtliga förvaltningar inom Region Gotland. Styrningsprocessen omfattar ansvaret att leda strategisk planering, uppföljning och analys. Stödprocesserna återfinns inom områdena HR, ekonomi, inköp, digitalisering, kommunikation och informationsförvaltning och handlar dels om olika former av stöd, dels om regiongemensam service, till exempel lönehantering. Måltidsprocessen ansvarar för såväl planering, tillagning och servering av måltider inom vård, skola och omsorg.

2.2 Nämndens nuläge

Region Gotland befinner sig i ett besvärligt ekonomiskt läge. Effekterna blir alltmer synbara i verksamheterna med krav på åtgärder för att få en ekonomi i balans. Detta ökar i sin tur efterfrågan på styrning och stöd, inte bara inom ekonomi utan även inom upphandling, digitalisering, hållbar utveckling, verksamhetsutveckling, HR och kommunikation.

Ekonomi i regionstyrelseförvaltningen har genom åren genomgått stora besparingar. Förvaltningen har lyckats hålla ekonomin i balans men en följd av detta är att det idag inte finns tillräckligt med resurser för att till fullo tillfredsställa de övriga förvaltningarnas behovs att stödtjänster. Det finns inte heller ett fullgott stöd för att arbeta med att ständigt utveckla och förbättra verksamheten. Denna situation ökar risken för suboptimering.

Därtill bör framhållas stora utmaningar kring kompetensförsörjning liksom hög arbetsbelastning inom flera av förvaltningens verksamheter. I den medarbetarenkät som genomfördes hösten 2023, visade många index gröna värden sammantaget men det som sticker ut är stressnivån.

Nuläge gällande förvaltningens resultat inom de sex uppdragsområden redovisas nedan.

Styrning och stöd

Regionstyrelseförvaltningens olika funktioner för styrning, stöd och service inbegriper HR, ekonomi, upphandling, digitalisering, kommunikation, informationsförvaltning och kvalitet. Ansvaret för styrning och ledning har de senaste åren präglats av arbete med den nya styrmodellen. Exempelvis att leda arbetet med framtagandet av nya mål, hur uppföljning ska gå till och hur regionen ska samverka för att åstadkomma tydliga förflyttningar inom ramen för de beslutade prioriteringarna. För att underlätta effektivisering inom Region Gotlands samtliga verksamheter har koncernledningsgruppen gemensamt beslutat att arbeta vidare med effektiv bemanning, utreda regionens inköpsorganisation, hur vi kan minska inhyrda lokaler samt arbeta mer effektivt med hjälp av digitalisering.

Efterfrågan på stöd från Region Gotlands olika verksamheter är stor. Det handlar både om konkret stöd i vardagen för chefer och om mer kvalificerat stöd till förvaltningsledningarna. Stödet ges parallellt med regionövergripande styrning, utveckling och samordning av olika policyfrågor och riktlinjer för gemensam hantering. Förutsättningarna för de olika stödfunktionerna på förvaltningen ser olika ut. Kommunikationsstödet är exempelvis inte centraliserat, utan förvaltningarna organiserar sitt eget stöd. Den centrala kommunikationsfunktionens stödjande del arbetar som stöd åt RSF:s chefer och verksamheter och utvecklingsdelen arbetar regionövergripande.

Regionstyrelseförvaltningen noterar att förvaltningarna inom vissa stödfunktioner anställer personer som arbetar med samma typ av stöd som finns centralt i regionstyrelseförvaltningen. Det är ett sätt att öka stödet till regionens verksamheter men

det försvårar det gemensamma utvecklingsarbetet. Här ser regionstyrelseförvaltningen istället ett behov av konsolidering och samordning för att på så sätt undvika suboptimering.

De senaste åren syns ett allt större behov av analysstöd och samordning av komplexa uppdrag. De centrala stödfunktionerna, som ska driva både utveckling och ge operativt stöd, behöver ofta prioritera det operativa stödet vilket leder till att övergripande utvecklingsarbete blir ofokuserat och går långsamt. RSF:s stödfunktioner innehåller idag för många mixade roller för att kunna vara produktiva i båda avseendena. Det krävs sakkunskap, samordning, helhetsperspektiv och fokus för att hela tiden ligga steget före och förekomma förvaltningarnas utvecklingsinitiativ och behov av stödtjänster.

De besparingskrav som funnits sedan RSF bildades, har urholkat de fria ekonomiska utrymmen som funnits och som är viktiga för att ha möjlighet att arbeta mer utvecklingsinriktat. Genom den sammanhållna processen ”chefers förutsättningar”, där förvaltningens olika stöd till chefer samordnas, har också sammanhållna förvaltning och utveckling av IT-systemen blivit aktualiserade områden. Det handlar både om den direkta användningen av systemen och om att nyttja befintliga systemverktyg som stöd i utveckling av de gemensamma konsultativa processerna för chefer. Delar av den service regionstyrelseförvaltningen erbjuder, står inför en ökad digitalisering och automatisering av manuella processer och rutiner. Ibland står föråldrade system och arbetssätt i vägen för en sådan utveckling. Löpande systemförvaltning kräver allt mer tid av stödfunktionerna. Den allmänna utvecklingen tillsammans med skärpta lagkrav på digitala tjänsters och olika verksamhetssystem tillgänglighet och säkerhet, ställer krav på en helt annan slags kompetens än tidigare. En ansenlig del av stödfunktionernas tid går till att administrera, utbilda, supporta, samordna och utveckla olika verksamhetssystem och digitala tjänster.

Den fortsatta utvecklingen behöver ske i kontinuerlig dialog med de övriga förvaltningarna och handlar ytterst om att bygga en organisation i ständig utveckling tillsammans med medarbetare och omvärld. Vi behöver jobba med att öka kännedomen om kundernas behov och säkerställa att det stöd vi ger är effektivt och ger nöjda kunder.

Regional utveckling

Inom området regional utveckling finns tre beslutade genomförandeprogram:

- Klimat, miljö och energi
- Näringslivets förutsättningar och innovation
- Kraftsamling för hälsa och ett socialt hållbart Gotland

Dessa program är centrala i arbetet med den regionala utvecklingsstrategin (RUS). För att omsätta programmen i handling och resultat pågår nu arbete på flera fronter, till exempel att förstärka kontakten och samverka med väsentliga intressenter och målgrupper. Inte minst tillsammans med övriga förvaltningar inom Region Gotland då hållbar utveckling inom alla områden behöver samordnas och utvecklas för att Region Gotland ska lyckas ställa om.

I den årliga uppföljningen av den regionala utvecklingsstrategin (RUS) går det att se positiva förflyttningar inom samtliga hållbarhetsdimensioner. Några exempel på positiva förflyttningar är bland annat att befolkningen fått mera likvärdiga förutsättningar för en god och jämlik hälsa och att alla barn har goda uppväxtvillkor. Region Gotland kan sammantaget sägas ha en bred palett av insatser som leder till en ökad god och jämlik hälsa. Arbetet med att integrera de Ukrainska flyktingarna på Gotland fungerade väl och har bidragit till att regionen nu har en beredskap att hantera framtida eventuella

flyktingströmmar på ett strukturerat sätt. Dock visar uppföljningen att mycket arbete fortfarande återstår.

Förvaltningen ser även fortsättningsvis stora utmaningar gällande till exempel tillgången till vatten av god kvalitet och kvantitet och reducering av koldioxidutsläppen i allmänhet och i synnerhet inom industri- och transportsektorn.

Med den nya styrmodellen är koncernstyrningen och det regionala utvecklingsarbetet tydligt sammankopplat. Arbete pågår med att förstärka kontakten och samverkan med övriga verksamheter inom regionen för att förflytta organisationen mot mer samverkan över gränser, mer tillit än försiktighet, mer analys, lärande och utveckling. Genom att ta sig an samhällsutmaningar via den regionala utvecklingsstrategin och genomförandeprogram ses en möjlighet till en positiv förflyttning inom regionfullmäktiges antagna prioriteringar.

Beredskap och säkerhetsskydd

Beredskap och säkerhet är områden som är högt prioriterade inom Region Gotland. För att stärka arbetet är ambitionen att i början av nästa år samla stora delar av säkerhets- och beredskapsarbetet i en ny organisation inom regionstyrelseförvaltningen. Tanken är att denna ska ledas av en direktör som är direktrapporterande till regiondirektören.

Under 2025 är ambitionen att fortsätta det påbörjade arbetet, både inom säkerhetsområdet och inom beredskapsområdet, med att stärka samarbetet med andra organisationer och näringslivet.

Kultur- och fritidsverksamhet

Inom kultur- och fritidsverksamheten råder resursbrist främst gällande grundbemanning i förhållande till målbild och lagkrav. Det är mycket arbetsintensivt då det, förutom grunduppdragen, tillkommit en mängd politiska uppdrag för att nå måluppfyllelse på längre sikt samt att styrdokumentet antingen reviderats eller är i en revideringsprocess. Verksamhetens Regler och Riktlinjer för bidrag har setts över och beslut om nya regler inom kulturområdet är tagna och översyn med förslag om revidering pågår inom fritidsområdet. Detta kommer även påverka hanteringen av stöden.

Biblioteken, fritidsanläggningarna och kulturverksamheten märker alla av en återgång till mer normal efterfrågan jämfört med pandemiåren. En minskning av nyttjande av idrottsplatser härleds till stängningen av en plan på grund av sanering, medans idrottshallsuthyrningen och antalet bad i badhusen ökade och ligger högre än innan pandemin. Även aktivitetstillfällen för barn och unga har ökat i jämförelse med innan pandemin medans pensionärer och funktionshindrade har ökat mot föregående år men inte riktigt återhämtat sig till de nivåer som var innan pandemin. Invånarna är som helhet mycket nöjda med biblioteksverksamheten. Dessutom har nöjdheten gällande kulturlivet ökat enligt NKI lokalt kultur- och nöjesliv.

Lokaler och anläggningar är ett återkommande utvecklingsområde inom kultur- och fritidsområdet med nya behov samt eftersatt periodiskt underhåll. I övrigt ligger utvecklingsfokus på mötesplatser för unga, ökad rörelse i prioriterade grupper, läsfrämjande för barn och unga, kulturgarantin för skolbarn och kultur för unga/unga vuxna på fritiden för att nå målen i såväl styrdokument som de två nämndmål. Även fortsatt utvecklingsbehov inom kvalitetsarbete samt digitalisering kvarstår.

Samordnad måltidsverksamhet

Måltidsverksamheten har, utifrån givna produktionsförutsättningar, en effektiv verksamhet med kostnader i nivå med övriga riket. Produktionskapaciteten är i många kök maximerad vilket skapar utmaningar att hantera volymförändringar. Måltidsverksamhetens lokal- och produktionsplanering styrs till del av kundernas geografiska placering. En geografiskt spridd verksamhet som är rörlig på grund av volymförändringar kräver en flexibel måltidsverksamhet.

Lokalfrågan är i övrigt utmanande på grund av eftersatt periodiskt underhåll. Verksamheten har stora utmaningar gällande såväl kompetensförsörjning som med brist på kockar. Ytterligare en utmaning är de ökade priserna framför allt på livsmedel, vilket är den ,efter personal, största ekonomiska posten. Kompetensbrist, ekonomiska läget, enheter med låg produktionsvolym och behov av effektiviseringar har lett till att mindre kök har stängt. Detta leder i sin tur till ökade volymer i redan ansträngda tillagningskök samtidigt som varmhållningstiderna förlängs. Grunduppdraget kan i dagsläget hanteras men det krävs inriktningsbeslut och resurser för att även i framtiden ha förutsättningar för fortsatt leverans av måltider till medborgare/kvalitet. Den generella bedömningen är att kunderna upplever att kvaliteten är god. Andelen närproducerade och ekologiska livsmedel på avtal liksom andelen vegetariska rätter ökar.

3 Prioriteringar, uppdrag och mål

I styrmodellen uttrycks bland annat Region Gotlands vision samt regionfullmäktiges prioriteringar och mål. Både prioriteringarna och målen anger vad Region Gotland ska prioritera för att utveckla Gotland och skapa bästa möjliga livskvalitet för alla som bor och verkar på Gotland.

Regionfullmäktiges prioriteringar är koncerngemensamma prioriteringar som gäller under fyra år. Regionfullmäktige kan även ge specifika uppdrag som gäller en eller flera nämnder. Även nämnden kan ge specifika uppdrag till sin förvaltning. Regionfullmäktiges mål kan vara koncerngemensamma eller nämndspecifika. Nämnderna ansvarar inför regionfullmäktige att verkställa regionfullmäktiges mål.

3.1 Regionfullmäktiges prioriteringar

Regionfullmäktiges prioriteringar gäller under perioden 2024–2027. Prioriteringar har en direkt koppling till Region Gotlands hållbarhetsarbete och insatserna som sker inom respektive prioritering bidrar till målen i den regionala utvecklingsstrategin och de globala hållbarhetsmålen. Prioriteringarna får kraft och når förflyttning genom insatser. Insatserna kan vara nämndspecifika eller genomföras i samarbete med flera nämnder.

Regionstyrelseförvaltningens insatser kommer lyftas in i berörda avdelningars verksamhetsplaner där aktiviteter sätts.

Region Gotland ska prioritera en skyndsam energi- och klimatomställning

Region Gotland behöver utveckla, intensifiera och bredda arbetet så att Gotland klarar energi- och klimatomställningen och blir mer självförsörjande på energi.

Nedan följer tre gemensamma insatser som nätverket för klimat, miljö och energi har tagit fram för att förflytta organisationen i prioriteringens riktning. Regionstyrelseförvaltningen ser möjlighet att tillsammans med övriga bidra i insatserna.

Regiongemensamma insatser där regionstyrelseförvaltningen kan bidra

- Stärka koncernens upphandlingar och inköp för ökad miljömässighållbarhet.
- Främja kunskapshöjning om klimat- och miljöfrågor hos medarbetare.
- Stärka arbetet med att söka externa medel till utveckling.

Region Gotland ska prioritera samverkan och planering av beredskapsarbetet

Region Gotland behöver en god beredskap för att klara samhällsviktiga uppdrag under normala omständigheter såväl som vid samhällsstörningar, både vid fredstida kriser och vid höjd beredskap.

Nedan följer sex gemensamma insatser som beredskapsnätverket har tagit fram för att förflytta organisationen i prioriteringens riktning. Regionstyrelseförvaltningen ser möjlighet att tillsammans med övriga bidra i insatserna.

Regiongemensamma insatser där regionstyrelseförvaltningen kan bidra

- Kunskapshöjning om civil beredskap, genom koncerngemensam utbildning
- Minska risker och sårbarheter i samhällsviktig verksamhet för ökad redundans, genom risk och sårbarhetsanalys (RSA) för samhällsstörningar
- Öka förmåga att skydda, motstå samt upprätthålla egen verksamhet vid störningar, genom kontinuitetshantering och säkerhetsskyddsåtgärder
- Stärka förmåga att leda och hantera en samhällsstörning, genom krislednings- och krishanteringsplanering samt utbildning och övning
- Utveckla den interna samverkan (samordningen) för stöd till beredskapsarbetet inom förvaltningar/bolag, genom koncerngemensamt nätverk och forum
- Stärka samverkan med externa aktörer inom civil beredskap, genom samverkansnätverk i Gotlands län

Region Gotland ska prioritera ett hållbart växande Gotland

Gotland behöver fler invånare för ökad skattekraft och för att klara kompetensförsörjningen. Då behövs fler och ett varierat utbud av bostäder som gör det möjligt att bo på hela Gotland. För att möjliggöra byggande och för att det ska vara attraktivt att bo, leva och verka över hela ön krävs att kommunikationer, teknisk försörjning, välfärd och service säkerställs och utvecklas.

Region Gotland vill att bostadsbyggandet ökar. Visby som regioncentra liksom service- och skolorterna ska utvecklas vilket ökar attraktiviteten och förbättrar möjligheten att bo, leva och verka på hela ön.

Nedan följer fyra gemensamma insatser som samhällsbyggnadsnätverket har tagit fram för att förflytta organisationen i prioriteringens riktning. Regionstyrelseförvaltningen ser möjlighet att tillsammans med övriga bidra i insatserna.

Regiongemensamma insatser där regionstyrelseförvaltningen kan bidra

- Ta fram en markstrategi, syftet med en markstrategi är att stärka och möjliggöra kommunens framtida utveckling genom ett strategiskt och långsiktigt arbete med kommunens markägandet.
- Proaktiv kommunikation till för prioriteringen strategiska målgrupper, resultatet av insatserna samlas i en kommunikationsstrategi som hela regionen som organisation ska kunna använda i all kommunikation med de strategiska målgrupperna vad gäller prioriteringen.
- Utveckla former för att erhalla extern finansiering, fortsatt utveckla formerna gällande samverkan gällande förvaltningarnas arbete gällande sökande av externa medel för utvecklingsprojekt inom samhällsbyggnad.
- Implementera kunskap och resultat från projekt Relocation Gotland till linjeverksamhet via samhällbyggnadsnätverket.

Region Gotland ska prioritera hälsofrämjande arbete och utveckla tidiga förebyggande insatser

Att främja hälsa är klokt ur många perspektiv – för gotlänningarna, för medarbetarna och för samhällets förmåga att fortsatt kunna erbjuda välfärdstjänster av god kvalitet. Den ojämlika hälsan är fortsatt en stor utmaning liksom att utvecklingen av befolkningens hälsa varit oförändrad över lång tid eller i vissa avseenden utvecklats åt fel håll.

Region Gotland vill ha ett mer hälsofrämjande perspektiv i alla verksamheter. En omställning till ett hälsosystem, som främjar hälsa och förebygger sjukdom pågår. Region Gotland vill att arbetet med att rusta unga för ett hållbart och hälsosamt liv utvecklas och att alla gotlänningars möjlighet att leva ett mer hälsosamt liv förbättras och befolkningens fysiska och psykiska hälsa stärks. Förutsättningar och livskvalitet för personer med funktionshinder ska förbättras och fler gotlänningar ska ha egen försörjning och uppleva sig inkluderade och delaktiga i samhället.

Nedan följer två gemensamma insatser som samverkansforum social välfärd har tagit fram för att förflytta organisationen i prioriteringens riktning. Regionstyrelseförvaltningen ser möjlighet att tillsammans med övriga bidra i insatserna.

Regiongemensamma insatser där regionstyrelseförvaltningen kan bidra

- Främja rörelserikedom, utgår från en helhetssyn på människan och de perspektiv på fysisk aktivitet som rörelserikedom (physical literacy) erbjuder, med fokus på människors relation till rörelse och fysisk aktivitet genom hela livet. Bidra till en hållbar samhällsutveckling genom att skapa och sprida kunskap om hur man sätter fokus på kvalitén i rörelseupplevelsen vid utveckling av platser, program och personer.
- Främja social gemenskap, erbjuda mötesplatser och insatser som främjar social gemenskap och motverkar utanförskap, fysiskt så väl som organisatoriskt. Främja delaktighet och inflytande i Region Gotlands verksamheter, internt och externt och öka kunskaperna om normer och deras betydelse för gemenskap.

Region Gotland ska prioritera god arbetsmiljö genom aktivt ledarskap och medarbetarskap

Forskning visar att organisationer med låg och stabil sjukfrånvaro har mycket gemensamt, och en del av dessa kännetecken kallas friskfaktorer. När det finns organisatoriska förutsättningar för att friskfaktorer fungerar väl i vardagen, mår medarbetare bra, utvecklas och orkar prestera. På så sätt kopplar friskfaktorerna ihop bra arbetsmiljö med att verksamheten når målen, och blir en attraktiv arbetsplats.

I det strategiska HR-nätverket inom Region Gotland har samtliga förvaltningar tillsammans överenskommit att prioriteringen god arbetsmiljö ska drivas i riktning mot de åtta friskfaktorerna som Sunt arbetsliv identifierat. Sunt arbetsliv är en ideell organisation som drivs partsgemensamt av SKR och de fackliga organisationerna.

De åtta friskfaktorer är:

- Rättvis och transparent organisation,
- Närvarande, tillitsfullt och engagerat ledarskap,
- Delaktighet och inflytande,
- Kommunikation och återkoppling,
- Prioritering av arbetsuppgifter,
- Kompetensutveckling hela arbetslivet,
- Systematiskt arbetsmiljöarbete i vardagen,
- Tidiga insatser och arbetsanpassning.

Insatser utifrån dessa åtta faktorer stöds av Region Gotlands styrdokument inom området och kommer att formuleras i en gemensam handlingsplan. Förflyttningen inom området följs upp genom medarbetarundersökningen och sjuktalen

Regiongemensam insats där regionstyrelseförvaltningen kan bidra

- Utbildningsinsats, nya medarbetare genomgår regiongemensam digital introduktionsutbildning i friskfaktorer med koppling till medarbetarskapsstrategin, samt nya chefer genomgår regiongemensam digital introduktionsutbildning för chefer i friskfaktorer med koppling till ledarfilosofin.

3.2 Nämndens mål

Nämndens mål utgörs både av koncerngemensamma mål och nämndmål. Till varje mål finns en beskrivning kring varför målet är prioriterat samt hur förvaltningen ska arbeta för att nå målet. Ambitionen är att arbeta fram en metodik för att kunna följa målen kontinuerligt.

I det följande beskrivs hur förvaltningen tänker sig ta an respektive mål.

Andelen medarbetare inom Region Gotland som kan rekommendera sin arbetsplats till andra ska årligen förbättras

Region Gotland behöver arbeta aktivt med kompetensförsörjning för att både behålla befintliga medarbetare och för att rekrytera nya. Det finns starka kopplingar mellan i vilken utsträckning medarbetare är villiga att rekommendera sin arbetsplats för andra och väl fungerande arbetsgrupper.

Målet mäts i huvudsak genom eNPS som är ett måttvärde för anställdas upplevelser som årligen tas fram i medarbetarundersökningen. Värdet ger en indikation på en organisations attraktivitet och medarbetarnas lojalitet. Skalan för resultatet spänner mellan minus 100 och plus 100 och för att få positiva poäng behöver fler medarbetare svara mycket positivt alternativt färre svara negativt. De som svarar 7-8 på den 10-gradiga skalan anses vara passiva och bidrar inte till värdet i denna skala.

Förvaltningen har för avsikt att förbättra resultatet genom att:

- **Arbeta med resultatet av medarbetarundersökningen:** Varje arbetsplats ska föra dialog kring det egna resultatet och där hitta aktiviteter för att göra förflyttningar så att fler medarbetare rekommenderar sin arbetsplats.
- **Arbeta med förvaltningens kompetensförsörjningsplan:** Genomföra de aktiviteter i förvaltningens kompetensförsörjningsplan som är relevanta för målet
- **Aktivt arbete med friskfaktorer:** För att skapa friska, hållbara och attraktiva arbetsplatser ska förvaltningen i ökad omfattning arbeta med friskfaktorer. Det görs inom ramen för den regiongemensamma handlingsplanen som tagits fram.
- **Arbeta aktivt med resultat av avslutssamtal och avslutsenkät:** För att ta omhand värdefull information och möjlighet att lära av medarbetares erfarenheter och åsikter under anställningstiden kring feedback på vad som varit bra eller inte. Detta för att förbättras som arbetsgivare, både på övergripande- och förvaltningsnivå.

Region Gotland har en myndighetsutövning, i förhållande till företag, där nöjdhetsindex ökar årligen per myndighetsområde och är högre än rikssnittet år 2027

Region Gotlands myndighetsutövande och service är grundläggande för att skapa trovärdig samhandling och tillväxt tillsammans med näringslivet, och andra aktörer, för att på så sätt nå målen i den regionala utvecklingsstrategin. En utveckling av kvalitén i myndighetsutövning och service äger Region Gotland rådighet över genom att ständigt arbeta med insatser för att stärka och utveckla näringslivsklimatet.

Nöjd kund-index är en del av SKR:s Insikt som är en servicemätning av kommunernas myndighetsutövning gentemot företag. De myndighetsområden som mäts är brandskydd, bygglov, lantmäteri, markupplåtelse, miljö- och hälsoskydd, livsmedelskontroll, serveringstillstånd och upphandling.

År 2023 uppgick det samlade NKI för företagsklimat 67,7 att jämföra med 66,0 2022 en förbättring dock en bit kvar till riksgenomsnittet på 75. Vad gäller upphandlingsindex så förbättrades värdet från 56,0 2022 till 62,7 2023. Vid halvårsskiftet 2024 har detta värde ökat till 65,2.

Förvaltningen har för avsikt att förbättra resultaten genom följande:

- **Stärka och utveckla näringslivet:** Tydliggöra Region Gotlands olika uppdrag i relation till näringslivet och skapa en god kommunikation.
- **Dialoger:** Nu och framåt är fokus dels på att tydliggöra vad Region Gotland behöver utveckla internt och dels intensifiera dialogen med näringslivet.

- **Stärka samhällsbyggnadsprocessen:** Genom att samverka och arbeta via samhällsbyggnadsnätverket, styrgrupp för samhällsbyggnadsprocessen och samhällsbyggnadsberedningen.
- **Intern samverkansgrupp:** En ny förvaltningsövergripande samverkansgrupp ska specifikt arbeta med utvecklingen av Region Gotlands arbete för ett gott företagsklimat.
- **Upphandling:** Fortsatt effektivisering inom området.

Region Gotlands koldioxidutsläpp ska minska årligen. Under perioden 2024- 2027 ska den genomsnittliga minskningen uppgå till 15 procent per år

Målet har bäring på den föreslagna prioriteringen ”En skyndsam energi- och klimatomställning” och ligger i linje med mål i såväl regional utvecklingsstrategi som genomförandeprogram för klimat, miljö och energi. Ett metodiskt och strukturerat arbete pågår med målet och det koncerngemensamma nätverket för prioriteringen är uppstartat och arbetar efter given tidsplan.

För att minska den pågående globala uppvärmningen behövs en kraftfull omställning. Det visar SKR:s klimatenkät 2023. En förutsättning för att minska klimatpåverkan och anpassa kommuner och regioner till ett förändrat klimat är ett tydligt politiskt ledarskap och väl utvecklade strukturer för mål, uppföljning och genomförande. Politisk antagna mål bidrar till mandat att prioritera klimatarbetet i den kommunala och regionala verksamheten och uppföljning bidrar i sin tur till att skapa incitament för genomförande. En del av förvaltningens grunduppdrag ligger i att driva utvecklingsprojekt kring energiomställning.

Flera större processer har arbetats med under 2024 vilket borde ge effekter 2025 och framåt:

- Under 2024 har det arbetats med flera styrdokument som är centrala för omställningen, Trafikförsörjningsprogram 2024-2033, Energiplan för Gotland, Regional cykelplan, riktlinjer/handlingsplan för bostadsförsörjning.
- Ett strategiskt arbete med satsning på elflyg i nära samverkan med näringslivet.
- Översiktsplan 2040 som är i sitt slutskede.
- Genomförandeforum för RUS genomförs via Forum för tillväxt klimat och miljö..
- Det externa nätverket för energiomställning (GAIST).
- Under våren 2024 lanserades den externa tavlan i visualiseringsverkstyget Climateview som visar på hur Gotland ligger till när det gäller klimatomställning. Under hösten arbetas vidare med tavlan som visar på hur Region Gotland ligger till.

Förvaltningen har för avsikt att fortsätta med:

- **Underlätta näringslivets omställning:** Skapa och medverka i arenor som underlättar samverkan och dialog med och mellan näringsliv, akademi, myndigheter och andra samhällsaktörer. Det handlar dels om att främja nätverkande för att dela ny kunskap och praktik, dels att kroka arm genom gemensam färdriktning och gemensamma projekt.

- **Främja åtgärder inom cirkulär och klimatsmart konsumtion:** Med stöd i den regionala besöksnäringstrategin för Gotland och dess koppling till Vårt Gotland 2040 stärka regionens arbete med en hållbar turism och besöksnäring. Gotlands ö-läge ställer särskilda krav på hur platsen används för turism och besöksnäring. Viktigt för fortsatt utvecklingsarbete är att ta utgångspunkt i vad Gotland som plats tål och balansera det mot en tillväxt som är hållbar för Gotlands natur, kultur, människor och djur.
- **Koldioxidbudget/Climateview:** Det finns behov av att fortsätta arbetet med att mäta, beräkna och visualisera koldioxidutsläpp, för att öka engagemanget och förståelsen för klimatarbetets stora betydelse. Det sker bland annat med verktyget Climateview OS.
- **Möjliggöra för en fossilfri fordonsflotta:** Energicentrum arbetar med experter för att ta fram ett förslag kring hur ett system för fossilfri mobilitet i Visby innerstad kan se ut och ska se på möjligheterna att det implementeras.
- **Klimatsmarta transporter:** Underlätta för kommunens invånare att resa klimatvänligt genom att utveckla gång- och cykelvägar, kollektivtrafik, cykelparkeringar och laddmöjligheter för elbilar. Arbete sker i enlighet med mål i Regional cykelplan för Gotland, Trafikförsörjningsprogram 2024-2033 och genomförandeprogram.
- **Tillgänglighet och Mobilitet:** Transporter är, borttaget storindustrin, den största utsläppskällan av koldioxid på Gotland och är fortsatt på en oförändrad nivå. Via kunskapshöjande aktiviteter som tex Mobilitetsveckan skapas konstruktiva diskussioner bland berörda parter som kan leda till förändringar i arbetssätt och beteende.
- **Energiplan:** implementering av Energiplan för Gotland pågår.
- **Stödja i inköpsprocesser:** med utgångspunkt i de tre hållbarhetsperspektiven
- **Inom IT:** öka återanvändning av datorer, minska förbrukning av papper genom e-tjänster och ändrad utskriftshantering, öka användning av AI
- **Inom måltid:** Arbeta med svinn, meny- och anskaffningsprocesser, öka användningen av i första hand gotländska produkter, i andra hand svenskproducerade livsmedel, ha en energieffektiv maskinpark.

Öka antalet invånare i ålder 20-64 med minst 1 000 till mandatperiodens slut

Regionstyrelseförvaltningen har en viktig roll i att driva den övergripande utvecklingen av Gotland som en attraktiv plats att bo, leva och verka på. Flera strategiska projekt och initiativ har initierats för att direkt stödja inflyttningsmålet. För förvaltningen innebär målet att aktivt arbeta för att skapa attraktiva och hållbara livsmiljöer som är robusta även i ett förändrat klimat. Att Gotlands attraktionskraft är stärkt.

Samtidigt som befolkningsutvecklingen till stor del styrs av olika samhällsförändringar som är svåra att påverka, finns det betydelsefulla faktorer som regionen kan arbeta mer aktivt med för att få fler att stanna och fler att vilja flytta hit. Dessa faktorer är viktiga att belysa och hitta sätt att arbeta med för att främja en positiv befolkningsutveckling.

Förvaltningen har för avsikt att fortsätta med:

- Projekt Relocation Gotland ska ta fram en plattform för digital inflyttarservice och tydliggöra behov och förutsättningar för att en dylik funktion ska fungera och vidareutvecklas.
- Genom den nya förvaltningsöverskridande samverkansgruppen för Företagsklimat skapas förutsättningar för att fånga upp alla de delar som behöver finnas i en etableringsplan för att locka fler företag till Gotland.
- Få fler studenter från Uppsala Universitet Campus Gotland att bo kvar på ön efter avslutad utbildning aktivitet
- Framtagning av en aktivitetsorienterad handlingsplan till den nya besöksnärringsstrategin som driver arbetet mot mål i strategin. Det kan t.ex. handla om utbyggnad av infrastrukturen för cykelvägar, vandringsleder, vatten och avlopp, kollektivtrafik, offentliga toaletter m.m.
- Aktiviteter som tydliggör vad hållbar turism och vad en turistisk infrastruktur innebär för platsutvecklingen på Gotland. Detta även för att bidra till mera hållbara livsmiljöer för alla fast boende på hela ön.
- Samhällsbyggnadsprocessen

Måluppfyllelse följs via befolkningsstatistik. I årsredovisningen för 2023 redovisades antal personer 20-64 år till 31 944 (2022 till 32 268).

Öka andelen barn och unga (0-18 år) som upplever kultur årligen och med totalt 10 procent under perioden 2024-2027

Barns och ungas rätt till kultur är en prioriterad fråga i den nationella kulturpolitiken och lyfts även i Vårt Gotland 2040 och inom ny Kulturplan som förväntas tas beslut om i december 2024.

För att öka andelen barn och unga som upplever kultur avser förvaltningen arbete med följande insatser:

- **Utveckla samarbeten kring barnkultur:** Stärkt samverkan kring barnkulturgarantin. Satsningar på MIK (media och informationskunskap) för unga. Utveckling av samarbeten, strukturer och resurser för spelområdet.

- **Utveckla mötesplatser för ung kultur:** Verksamhetsutveckling inom Fenix Ungkulturhus, Solberga ungdokumenthus och Kulturum. Uppsökande verksamhet. Verksamhetsanpassning av befintliga lokaler. Projektering av nya lokaler, t ex Solberga ungdokumenthus.
- **Kompetens- och metodutveckling för arbete barn och unga:** Kompetenshöjning när det gäller medskapande för barn och unga för folkbiblioteken och regionala kulturinstitutioner. Arbete för att inrätta ett regionalt ungdomsråd. Kompetensutveckling kring barnkonventionen, läsfrämjandelyftet med mera.
- **Utveckla kulturutbudet för barn, unga och unga vuxna:** Ökad verksamhet riktad mot barn och unga inom bibliotek, exempelvis läsupplevelser för förskolor, sagostunder, läsfrämjande och programverksamhet för barn 10-18 år. Fokus inom regionala kulturinstitutioner på utbudsutveckling för barn och unga. Prioritera barn och unga i stödgivning. Utveckla utbud inom spelområdet

Mot dessa insatser arbetar verksamheterna inom kulturenheten, biblioteken på Gotland och aktörer inom kultursamverkansmodellen med aktiviteter.

All kulturupplevelse kommer inte kunna mätas då det också berör aktörer som inte får stöd av regionen. Däremot kan en indikator mätas som kan visa på en förändring. Den indikatorn gäller deltagande inom kulturgarantin (kultur i skolan), statistik från kultursamverkansmodellens aktörer och statistik från kulturenhetens stödgivning.

Andelen barn och unga, personer med funktionsnedsättning samt personer 65 år och äldre som rör sig minst 1 timme/dag ska öka årligen och med totalt 10 procent under perioden 2024-2027

Flera undersökningar visar att många rör sig allt mindre. Fysisk rörlighet är en viktig del i både fysiskt och psykiskt välmående.

För att öka andelen barn och unga, personer med funktionsnedsättning samt personer 65 år och äldre som rör sig minst 1 timme/dag kommer förvaltningen i huvudsak arbeta med följande insatser:

- **Anläggningsutveckling med fokus på prioriterade grupper:** Projektering och utveckling av nya anläggningar, såsom exempelvis simhall och gymnastikhall Visby. Långsiktig lösning för ishallen i Visby samt i Slite. Utveckling av Gutavallen med mera. Möjliggöra utveckling av föreningsägda anläggningar genom nytt stödsystem.
- **Öka prioriterade gruppers nyttjandegrad i befintliga regionala idrottsanläggningar:** Skapa ökad tillgänglighet i regionala idrottsanläggningar genom att exempelvis se över öppettider, taxor och avgifter och möjligheter att tillgängliggöra utrustning. Digital utveckling av bokningssystemet. Kommunera det regionala utbudet i flera kanaler.
- **Utveckla befintliga och nya ytor för ökad spontan fysisk aktivitet för prioriterade grupper:** Utveckla befintliga ytor för att tillgodose spontan fysisk aktivitet. Hitta och utveckla fler platser för spontan aktivitet. Fortsatt utveckling av Region Gotlands arbete med friluftsliv. Utveckla kunskap om och implementering av konceptet rörelserikedom

Mot dessa insatser arbetar verksamheterna inom fritidsenheten med aktiviteter.

All rörelseaktiviteter kommer inte kunna mätas då det också berör aktörer utanför regionen. Däremot kan en indikator mätas som kan visa på en förändring. Den indikatorn gäller en självskattning på aktiv tid under en vecka i de olika målgrupperna.

Öka andelen mat som äts upp i skolrestaurangerna genom att minska svinnet årligen och med totalt 25 procent under perioden 2024-2027

Att producera mat som slängs är varken ekologiskt eller ekonomiskt hållbart. Att maten som planeras och tillagas äts upp är därför av stor vikt. Enligt Livsmedelsverket är att genomföra mätningar ett viktigt första steg för att minska matsvinnet eftersom fokus då hamnar på svinn.

Förvaltningen avser att i måltidsverksamheten:

- **Vidta åtgärder för att minska svinn:** Utifrån lokalt framarbetad handlingsplan för minskat svinn.

Måluppfyllelse kommer mätas genom årliga mätningar av tallriks- och serveringssvinn i förhållande till produktion.

Under perioden 2024-2027 ska andelen ekologiska livsmedelsinköp öka. Målet är att andelen år 2027 ska vara 40 procent. Målet för 2025 är att ligga kvar på samma nivå som 2024

Genom en ökad andel ekologiska livsmedel bidrar måltidsverksamheten till ekologisk och biologisk hållbarhet.

Förvaltningen avser att i upphandlingar som berör måltidsverksamheten:

- **Efterfråga fler ekologiska produkter:** Då kommer det vara möjligt att öka andelen ekologiska inköp och därmed komma närmare målet.

Måluppfyllelse kommer mätas genom andel inköpta ekologiska livsmedel i förhållande till totalt inköpta livsmedel, mätt i kronor. I årsredovisningen för 2023 anges värdet till 21%.

Andelen nya beslut om regionala utvecklingsmedel (anslag 1:1) som är hållbarhets säkrade ska öka årligen och uppgå till 100 procent år 2025

Regeringen fördelar årligen särskilda medel för regionala utvecklingsåtgärder till regionerna. Medlen kommer från anslaget 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder inom utgiftsområde 19 Regional utveckling. Medlen kan bland annat användas till att finansiera projektverksamhet, regionala företagsstöd samt stöd till kommersiell service.

Anslaget regionala utvecklingsåtgärder som Region Gotland beslutar om ska bidra till en hållbar omställning i riktning mot 2040 i enlighet med vad som uttrycks i den regionala utvecklingsstrategins mål och i tillhörande genomförandeprogram. Anslaget ska investeras i insatser som bidrar till hållbar strukturomvandling där samtliga hållbarhetsperspektiv behöver integreras.

Regionen redovisar att hållbarhet är integrerat i ansökan om projektstöd. Detta kan ske på olika sätt inom olika regioner. Det arbetas med interna handböcker, riktlinjer, frågeformulär för att säkerställa ett arbetssätt där hållbarhetsperspektiven bedöms. Regionala utvecklingsavdelningen kommer till 2025 ha tagit fram en modell för att stärka handläggarnas arbetssätt att kunna bedöma hållbarhetsperspektiven i inkomna projektansökningar.

För att öka andelen beslut avseende regionala utvecklingsmedel (anslag 1:1) som är hållbarhetssäkrade avser förvaltningen att:

För att uppnå målet avser förvaltningen att arbeta med:

- Kunskapspridning om bedömningskriterierna för hållbarhetssäkring
- Implementera och utvärdera en ny bedömningsmall för projekt utifrån underlag från Vägar till hållbar utveckling.
- Genomföra utbildnings- och informationsinsatser, riktad till utvecklingsaktörer, om hållbarhetsperspektiv i ansökningsförfarande.
- Ta fram ett förslag på anpassning av mallen för tjänsteskrivelse och delegationsbeslut så att det nya bedömnings sättet finns med i underlag till beslut

Måluppfyllelse mäts genom årlig uppföljning av antal ärenden som hållbarhetssäkras..

3.3 Uppdrag

Regionstyrelseförvaltningen arbetar mot en uppdragslista som aktualiseras vid och efter regionstyrelsens sammanträden. Listan följs kontinuerligt av respektive avdelning och är en återkommande punkt på agendan till förvaltningens ledningsgrupp och det hålls aktuell genom stadsekretariatet.

4 Brottsförebyggande arbete

Regionstyrelseförvaltningen tar ansvar för uppdraget att fullgöra regionstyrelsens uppgifter enligt lagen (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete. Detta innebär bland annat att återkommande ta fram en lägesbild, göra orsaksanalyser och ta fram en åtgärdsplan i bred samverkan inom den brottsförebyggande samverkansstrukturen.

Förvaltningen tar även ansvar för att särskilt samordna implementeringen av ett antal identifierade åtgärder, så som metoden Krogar mot Knark. Planen är också att under 2025 implementera Effektiv samordning för trygghet (EST) som är ett systematiskt arbetssätt för samverkan mellan i första hand kommun, polis och fastighetsbolag för att öka tryggheten. Regionstyrelseförvaltningen arbetar för att skapa strukturer för att delta i det brottsförebyggande samarbetet inom Region Gotland, både i befintliga strukturer och i det nya arbetssättet EST.

Ett arbete som kommer behöva prioriteras framöver är kontroller i rekryteringsprocessen. Detta bland annat utifrån rapport från regeringen avseende bakgrundskontroller i kommuner som väntas den 31 oktober 2024.

Kunskap inom området tas bland annat fram genom deltagande i trygghetsundersökningen och att en drogvaneenkät genomförs i årskurs 9 under 2025.

5 Omvärldens påverkan på nämndens uppdrag

Omvärldens påverkan på uppdraget beskrivs utifrån de identifierade megatrenderna; demografi, klimat och energi, social sammanhållning, globalisering, teknologisk utveckling och samhällets beredskap. Alla dessa områden kommer ha påverkan på förvaltningens förutsättningar att forma en långsiktigt hållbar verksamhet. Förutom megatrendernas behov av utveckling ses andra utvecklingsbehov bland annat kopplat till nulägesanalys, identifierade brister med mera.

Demografi

Den demografiska utvecklingen med fler äldre och ungdomar men färre i arbetsför ålder skapar utmaningar för kompetensförsörjningen. Bemanning kommer fortsätta att vara ett av de stora fokusområdena framåt, detta med hänsyn till kompetensförsörjningsläget där utmaningar ses i att anställa medarbetare med rätt kompetens till offentlig sektor rent generellt. För regionstyrelseförvaltningen ses problem inom allt fler områden, under en period har det varit svårt främst inom IT och upphandlingsområdet, men också inom måltidsverksamheten där svårigheterna i att bemanna på landsbygden ökat.

Klimat och energi

Utvecklingen med ökade temperaturer och klimatpåverkande utsläpp sätter fokus på energi- och klimatomställning. En satsning på omställning kan, utöver positiv påverkan på klimat och miljö, ge Gotland olika konkurrensmöjligheter. Att Region Gotland ska prioritera en skyndsam energi och klimatomställning innebär att samtliga verksamheter måste agera klimat- och energimedvetet i respektive verksamhet. Samordning av arbetet inom prioriteringen sker i nätverk för klimat, energi och miljö som är under uppbyggnad. Förvaltningen ser framförallt en fortsatt framtida utveckling av arbetet inom Energicentrum, hållbara inköp och utveckling av måltidsproduktion som viktiga beståndsdelar i arbetet kring miljö- och energi.

Social sammanhållning

Överlag har den svenska befolkningen ett stabilt och högt förtroende för de demokratiska institutionerna. Den samlade forskningen pekar dock på utmaningar och i vissa fall hot mot vår demokrati. Andra utmaningar finns i att välfärdsbrott upptäcks i allt större utsträckning i det offentliga Sverige och att tilliten till institutioner minskar bland socioekonomiskt utsatta och unga. Vissa grupper har svårt att få fäste på arbetsmarknaden. Våld i nära relationer är ett samhällsproblem. Omotiverade skillnader i hälsa mellan olika grupper finns och på Gotland är psykiska sjukdomar vanligare jämfört med riket. Insatser krävs både nu och på sikt för att kunna motverka dessa förhållanden. Region Gotlands Samverkans forum social välfärd hanterar samordning av insatser mellan nämnder bland annat utifrån fullmäktiges prioritering - hälsofrämjande arbete och utveckla tidiga förebyggande insatser. Inom regionstyrelseförvaltningen kan nämnas:

- Vikten av att arbeta med demokratifrågor. Bland annat arbetas det med utveckling av ärendeberegningsprocessen. Flertalet insatser har påbörjats bland annat kommer ett utbildningsmaterial för handläggare och chefer tas fram.
- Almedalsveckans utveckling som en demokratisk mötesplats.
- Utifrån den nya brottsförebyggande lagen som trädde i kraft juli 2023 byggs en ny struktur för samverkan. Resultaten av Projektet Södra Gotland samverkar förväntas till stor del kunna införlivas i detta strukturbygge då frågan om våld i nära relationer knyts tydligt till arbetet.

- Arbetsmarknadsprojekt "Gotland Forward" som syftar till att underlätta för personer som har svårt att få fäste på arbetsmarknaden.
- Handlingsplan psykisk hälsa som bland annat berör vad som behöver prioriteras för att främja psykisk hälsa och förebygga psykisk ohälsa.
- Aktiviteter inom kultur-, fritid- och biblioteksverksamheten (utifrån gällande planer).

Globalisering

Den allt mer ökande globaliseringen innebär att länder och samhällen över hela jorden än mer knyts samman vad gäller politik, ekonomi, kultur och miljö. Effekter måste fortsatt bevakas och hanteras för att minska den negativa utvecklingen inom dessa områden men även för att kunna ta om hand om positiva effekter. Sveriges medlemskap i Nato kan innebära förändrad syn på Gotland men samtidigt ge fler invånare och arbetstillfällen. Utvecklingen kring klimat och beredskap kan ge ökat behov av egen livsmedelsproduktion. Det är viktigt att regionstyrelseförvaltningen fortsätter att utveckla arbetet med bland annat destination-, plats och evenemangsutveckling, innovationer, företagsklimat, livsmedel, bostadsförsörjnings- och arbetsmarknadsfrågor

Samhällets beredskap

Gotlands geo- och säkerhetspolitiska roll har fått stor uppmärksamhet i och med Nato inträdet och Rysslands offensiva agerande. Andra exempel på hot är påverkans-, och desinformationskampanjer, cyberangrepp och attentatshot. Detta ger Gotland en central roll i satsningen på att förstärka den nationella beredskapen. Säkerhetsfrågorna är avgörande och i detta sammanhang bör nämnas såväl det viktiga förebyggande arbetet kring uppbyggnaden av totalförsvarsförmågan på Gotland som det utvecklingsansvar för säkerhet och beredskap som finns i regionstyrelseförvaltningen där information och kommunikation är viktigt. Ett steg för att vara rustade framåt är den pågående översynen av organisationen för säkerhet och beredskap.

Teknologisk utveckling

Ökad teknikutveckling förutsätter såväl tillgång till teknik som processarbete, verksamhetsutveckling och förändringsledning. Utvecklingen inom informations- och förvaltningsområdet fortsätter med informationssäkerhetsarbete och systemförvaltning. I takt med den ökade digitaliseringen ökar även kraven på förändrad kompetens och arbetssätt vilket i sin tur innebär att stödet från regionstyrelseförvaltningen behöver kompletteras och i vissa fall ställas om för att nya verktyg ska få full effekt för användarna..

6 Omhändertagande av OECD:s rekommendationer

Under 2022 presenterades den territoriella granskningen av Gotland, genomförd av organisationen OECD (The Organisation for Economic Co-operation and Development). Granskningen återger information om Gotlands styrkor, möjligheter och utmaningar. Syftet med granskningen var att ge beslutsfattare på Gotland ett gemensamt analytiskt ramverk att reflektera utifrån avseende samverkan i regionen, strategiska inriktningar för hållbar tillväxt, stärkt territoriell sammanhållning mellan olika typer av bygder på ön, samt likabehandling och jämställdhet.

I rapporten återfinns också bedömningar och rekommendationer avseende hur Region Gotland kan ta tillvara på dessa styrkor och möjligheter, samt bemöta och hantera

beskrivna utmaningar. En relevansbedömning är gjord av de rekommendationer som presenteras i rapporten. Utöver detta har även en modell för omhändertagande av rekommendationerna tagits fram. Relevansbedömningen och modell för omhändertagande av rekommendationerna är underlag som beskriver hur rekommendationerna kan kopplas till specifika pågående processer inom Region Gotland, vilka förvaltningar som bör involveras och samverka i omhändertagandet, samt också förslag på externa aktörer att samverka med.

Förvaltningen har gjort ett urval av rekommendationerna. Urvalet baseras primärt på följande aspekter:

- förvaltningens **övergripande rådighet** att omhänderta rekommendationen i pågående processer.
- **möjligheten till samverkan** mellan avdelningar inom förvaltningen i ett omhändertagande av rekommendationen i gemensamma pågående processer.
- den utsträckning som arbete med att omhänderta rekommendationen i pågående processer också leder till en märkbar **förflyttning i de politiska prioriteringarna**.

För att nå framgång i rekommendationerna krävs samverkan. Detta måste ske både internt inom organisationen och med externa aktörer. Nedan framgår de utvalda rekommendationerna och i vilka pågående processer inom regionstyrelseförvaltningen dessa rekommendationer omhänderas.

Gotland bör anta en mer visionär och framtidsinriktad strategi för att undersöka konsekvenserna av olika scenarier för beslut som ligger utanför de regionala myndigheternas kontroll. (rekommendation 1)

En process för scenarioutformning skulle kunna hjälpa regionen att ytterligare utforska förändringsfaktorer och göra nödvändiga förberedelser och se till att de är kopplade till målen för den regionala ekonomiska utvecklingen.

Rekommendationen omhändertas i följande processer:

- Region Gotlands Omvärldsanalys
- Genomförande av och uppföljning av RUS arbetet
- Finansieringsplanen
- SMÖ-samarbetet för smart specialisering
- Besöksnäringstrategin
- Mat & livsmedelsstrategin
- Fonden för rättvis omställning
- Arbetet i Trafikrådet och i GAIST

Utnyttja öns kreativa och kulturella potential, vidareutveckla de kreativa och kulturella sektorerna (KKN) och främja sektorns innovationsprogram. KKB handlingsplan (rekommendation 12)

Rekommendationen omhändertas i följande processer:

- Kulturplan
- Handlingsplan KKB
- Kultursamverkansmodellen

Stärka den förebyggande planeringen och den strategiska förståelsen av framtida kompetensbehov i regionen (rekommendation 14)

Detta genom att bygga upp en solid kunskapsbas om nuvarande och framtida efterfrågan på färdigheter och delta i framtidsutredningar för att vägleda både den offentliga och den privata sektorn i att arbeta hand i hand med utveckling av färdigheter, rekrytering och samarbete med utbildningsinstitutioner för att tillhandahålla den utbildning som krävs.

Rekommendationen omhändertas i följande processer:

- Etablering av ett Kompetensråd
- Samhällsbyggnadsprocessen – ett hållbart växande Gotland- med fokus på ökad inflyttning och talangattraktion
- Fonden för rättvis omställning - kompetensförsörjningsfrågor

Förbättra Gotlands förmåga att finansiera sina regionala utvecklingsprioriteringar (rekommendation 18)

För att komma till rätta med Gotlands begränsade skatteunderlag och få stabilare intäktflöden skulle Region Gotland kunna fördubbla sina insatser för att locka nya invånare och företag till ön på permanent basis. Utöver detta bör vi förbättra kapaciteten att förvalta EU-medel genom att stärka de regionanställdas kompetens på området, attrahera kvalificerade medarbetare, ta hjälp av experter/konsulter, stärk rådgivningen till mottagare av EU-medel och inrätta bättre rutiner för dialog och kunskapsutbyte med regionala aktörer.

Rekommendationen omhändertas i följande processer:

- Finansieringsplanen (1:1 medel)
- Varumärkesplattformen
- Genomförande och uppföljning av RUS arbetet
- Internationella strategin
- Generellt allt koncernövergripande arbete rörande ö-frågan t.ex. inom OECD och EU relaterat arbete
- Samhällsbyggnadsprocessen ett hållbart växande Gotland
- Kulturplansprocessen
- Stödverksamhet inom kultur- och fritidsverksamhet

Tre förvaltningar (SBF, RSF, TKF) samlas i arbetsgruppen Bidragsbyrån som syftar till att erhålla extern finansiering för förvaltningsövergripande utvecklingsprojekt.

Stärk samordningen i det regionala utvecklingsarbetet (rekommendation 19)

Detta genom att tydliggöra uppdragen mellan olika förvaltningsnivåer (governmental levels), detta genom att inrätta en arbetsgrupp som samlar Region Gotland och de olika nationella myndigheter som finns på ön. Utöver detta bör vi stärka ansvarsskyldigheten genom att införa nya metoder och rutiner för att övervaka och utvärdera resultat som ger en förbättrad insyn i fördelningen av ansvarsområden och resurser och stärker relationerna mellan olika förvaltningsnivåer och mellan Region Gotland och regionens invånare. Slutligen bör vi stärka den vertikala samordningen för att säkerställa en platsbaserad och ”ö-säkrad” politik.

Rekommendationen omhändertas i följande processer

- Genomförande och uppföljning av RUS arbete
- Utvecklingsarbete kring uppföljning, utvärdering och lärande kopplat till regional utveckling och finansiering
- Nätverk kopplade till de politiska prioriteringarna
- Forum för social välfärd och forum för tillväxt, klimat och miljö
- Generellt allt koncernövergripande arbete rörande ö-frågan t.ex. inom OECD och EU relaterat arbete t.ex. via berörda nätverk kopplat till regionfullmäktiges prioriteringar
- Kulturplansprocessen
- KKB - handlingsplan

7 Styrkor, svagheter, möjligheter och hot

Regionstyrelseförvaltningen (ledningsgrupp) har kartlagt verksamhetens styrkor och svagheter och de möjligheter och hot som kommer från in- och omvärlden. Ett urval genomfördes för att få fram centrala styrkorna, svagheterna, möjligheterna och hoten.

Styrkor

- **Medarbetarnas kompetens** - i den senaste medarbetarenkäten uppvisades flera ”gröna” värden bland annat kring stort engagemang och bra ledarskap. Detta skapar förutsättningar för involverade och motiverade medarbetare.
- **Goda relationer** – forum finns för samverkan och det finns en vilja att samarbeta med de som efterfrågar förvaltningens tjänster
- **Styrmodell och önskan om styrning** – ny styrmodell på plats och det finns en önskan om tydlig styrning

Svagheter

- **Brist på resurser** – det finns en upplevelse att förvaltningen inte har resurser i tillräckligt hög utsträckning för att kunna leverera enligt önskemål och förväntningar från de som förvaltningen finns till för. Det saknas en gemensam prioritering inom de verksamheter som utgör stödresurser till Region Gotlands förvaltningar (HR, ekonomi, kommunikation, kvalitet, IT/digitalisering).
- **Styrning/kultur/processer** – området rör förvaltningens komplexa och breda uppdrag. Otydlighet i processerna kan resultera i oklarheter kring prioriteringar och mandat, vilket i sin tur kan hämma utveckling.
- **Mängden styrdokument** – en flora av styrdokument

Möjligheter

- **Utveckling av regionstyrelsen stödorganisation** – förvaltningsledningen ser att det borde finnas utrymme att utveckla organisationen för de delar som utgör stöd till Region Gotlands olika verksamheter.
- **Internt- och externt samarbetet** – samordning av funktioner med andra förvaltningar ger ökad effektivitet, Gotlands ”litenhet” ger möjlighet till samverkan mellan organisationer och människor

- **Digitalisering/teknikutveckling** – nya system möjliggör nya arbetssätt och tjänster

Hot

- **Motstånd mot förändringar** – ovilja att förändra, en status quo kultur
- **Demografi** – allt fler äldre och färre i arbetsför ålder, försämrad samhällsekonomi, lägre skatteintäkter
- **Samarbete mellan förvaltning och politik** – förtroende måste upprätthållas, tydliga roller

Ovan identifierade styrkor och svagheter, möjligheter och hot har sorterats utifrån vilka som ger:

- hög effekt med hög genomförbarhet
- låg effekt med hög genomförbarhet
- hög effekt med låg genomförbarhet
- låg effekt med låg genomförbarhet

Den genomförda SWOT analysen ger tillsammans med övrig input underlag till utvecklingsområden.

8 Övriga utvecklingsområden

Utifrån ovan beskrivet nuläge, omvärldsbild och SWOT-analys har förvaltningen bland annat identifierat ett behov av ett förvaltningsövergripande mål rörande kundnöjdhet och effektiva processer. Målet har formulerats enligt följande:

Regionstyrelseförvaltningen erbjuder effektiva tjänster som ger nöjda kunder

För att uppnå målet har ett antal delmål tagits fram enligt följande:

Delmål 1: Vi har ökad kännedom om vårt uppdrag, vilka våra kunder är, samt deras behov.

Delmål 2: Vi har bättre kunskap om hur våra nuvarande tjänster/utbud motsvarar våra kunders behov.

Delmål 3: Vi har ökad kunskap om våra kunders nöjdhet på tjänsterna vi erbjuder.

Delmål 4: Vi har nöjdare kunder och har effektiviserat våra tjänster.

Delmål 1-3 är bedömda att kunna genomföras under 2025 och har att genomföras i föreslagna ordning. De verksamheter som redan nått upp till delmålen, eller når delmålen i snabbare takt, finns delmål 4 att arbeta mot.

Övrig förväntad utveckling förvaltningen har att hantera:

- Effektiviseringsområden (lokaler, inköp, bemanning, digitalisering)
- Utvecklat chefsstöd
- Utvecklad intern uppföljning

- Anpassning av intern organisation
- Förvaltning och utveckling av övergripande system
- Samordningen av regionfullmäktiges prioriteringar i respektive nätverk
- Kommunikation och visualisering av ledningssystemet
- Effektivisering av tidskrävande manuella rutiner
- Utveckling av e-handel
- Införande av M365
- Ökad redundans – serverdrift
- Internt hållbarhetsarbete
- Anläggningar för kultur och fritid
- Lokal- och produktionsutveckling inom måltid